Pestprotocol

Villa Nova
Openbare basisschool

Versie

januari 2025

Werkveld

OBS Villa Nova

Inleiding op het pestprotocol

Wij vinden dat we er alles aan moeten doen om de aan onze zorg toevertrouwde kinderen een zo veilig mogelijke omgeving te bieden, zodat ze zich optimaal ontwikkelen. Pesten hoort daar niet bij en dus streven we naar een pestvrije school. Dit pestprotocol is opgesteld om pesten zoveel mogelijk te voorkomen en het biedt een houvast welke stappen wij doorlopen mocht pesten onverhoopt toch gebeuren.
Het pestprotocol heeft een informatieve en verwijzende functie.

Dit pestprotocol is herschreven in januari 2025 en ter instemming voorgelegd aan de Villa Nova Raad. Lianne van Schagen is onze coördinator Veiligheid en is verantwoordelijk voor het up-to-date houden van het protocol.
Het pestprotocol is onderdeel van het veiligheidsplan en is te vinden op de website van de school.

Aanspreekpunt voor ouders

Wanneer een ouder vermoedens heeft van pestgedrag dan wendt hij zich tot de leerkracht. De leerkracht schakelt vervolgens de Intern Begeleider, de onderwijsspecialist en/of de directeur in en de stappen van het pestprotocol worden ingezet.
De ouder kan er ook voor kiezen om de vertrouwenspersoon in te schakelen. Ouders kunnen rechtstreeks contact opnemen met de vertrouwenspersoon. De naam en contactgegevens van de vertrouwenspersoon zijn te vinden in de schoolgids en op de website van de school.

Visie op pesten

OBS Villa Nova wil voor alle leerlingen een veilige school zijn, waar kinderen graag naartoe gaan. Wij werken samen aan een positieve sfeer, waarin leerlingen zich volop kunnen ontwikkelen en tot bloei kunnen komen. Vertrouwen in wat de leerlingen kunnen is daarbij de basis. De uitgangspunten van dit pestprotocol zijn daarom:

- Veiligheid en geborgenheid zijn essentiële voorwaarden om te kunnen leren en ontwikkelen. De school werkt daarom aan een veilige schoolomgeving. Daar hoort pestgedrag niet thuis.
- We willen pestgedrag voorkomen. Daarom bespreken we in de huiskamers met de kinderen over een veilig klimaat en stellen samen met hen regels vast waarbij we gebruik maken van de waarden van HiRO (plezier, vertrouwen, samenwerken, respect, beheersing, weerbaarheid en discipline).
- Leerkrachten moeten in staat zijn om pesten te signaleren (in samenwerking met de ouders) en een duidelijk standpunt innemen.
- Alleen als er sprake is van een goede samenwerking tussen ouders, leerkrachten en leerlingen kunnen we pestgedrag succesvol aanpakken.

Wat verstaan wij onder pesten?

Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen moeten worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.
Op OBS Villa Nova verwachten wij van leerlingen dat zij elkaar accepteren zoals ze zijn en met respect met elkaar omgaan. Pestgedrag past hier dan ook zeker niet bij.

Voorbeelden van pestgedrag kunnen o.a. zijn:

- Het kind krijgt altijd een bijnaam, wordt nooit bij de eigen naam genoemd
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot, die kwetsend zijn
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- Stiekem briefjes doorgeven met opmerkingen over een leerling
- Beledigen
- Opmerkingen maken over kleding
- Buitensluiten
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen
- Op weg naar huis achterna rijden
- Naar het huis van het slachtoffer gaan
- Bezittingen afpakken
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- Een kind dwingen om bepaalde dingen voor je te doen
- Dreigen
- Belachelijk maken

Specifieke manieren van Cyberpesten

- E-mails versturen onder een valse naam
- Versturen van intimiderende foto's of filmpjes
- Nare berichten versturen online
- Ongevraagd beeldmateriaal van anderen doorsturen
- Buitensluiten door bijvoorbeeld iemand te verwijderen uit een appgroep.

Op school wordt aandacht besteed aan Mediawijsheid en Cyberpesten. Daar waar Cyberpesten buiten schooluren aan de orde is, zal de school in gesprek gaan met de betreffende leerlingen en hierin de samenwerking met desbetreffende ouders opzoeken. Pestgedrag wat buiten schooltijden zich voordoet zien wij als een gezamenlijke opdracht van school, ouders en de leerlingen om aan te pakken.

Signalen van het slachtoffer en omstanders

Meestal is aan het gedrag van het gepeste kind te zien dat er iets speelt. Maar ook omstanders van het pesten kunnen last hebben van de situatie en bepaalde signalen afgeven. Dit zijn algemene signalen van iemand die gepest wordt of die last heeft van het pestgedrag in de klas:

- Het kind verandert in gedrag: hij is stil en teruggetrokken of juist agressief.
- Soms gaat het kind weer duimen of bedplassen.
- Schoolresultaten verslechteren.
- Slecht slapen.
- Minder zelfvertrouwen en durft niets alleen.
- Heeft regelmatig kapotte spullen of verwondingen.
- Klachten als buik- of hoofdpijn en misselijkheid.
- Staat letterlijk alleen, neemt geen vrienden mee naar huis en vermijdt feestjes.
- Lijkt ongelukkig of depressief.
- Angst om naar school te gaan of alleen te zijn tijdens weekenden of vakanties.
- Eet anders dan normaal.
- Zoekt veilige plekken op en vermijdt groepen en speelplaatsen.

Signalen van de pester

Ook een pester kan ander gedrag gaan vertonen. Signalen die hierbij horen zijn:

- Weigert om met bepaalde mensen samen te werken.
- Kan zich moeilijk inleven in anderen.
- Reageert vaker impulsief en agressief.
- Gedraagt zich in de buurt van autoriteit, maar op andere plekken niet.
- Zet zich af tegen de groep en speelt de baas.
- Vindt het lastig om regels en grenzen te accepteren.

Rollen bij pesten

1. Slachtoffer (jongen met geel shirt)

Het slachtoffer is degene die gepest wordt. Kinderen die gepest worden, voelen zich vaak eenzaam, angstig en verdrietig.

2. Assistent (meisje met rood shirt)

De assistent begint zelf niet met pesten, maar gaat meedoen zodra iemand anders begonnen is. De assistent helpt de pester dus.

3. Versterker (jongen met blauw shirt rechts)

Versterkers pesten zelf niet maar lachen om de pester of moedigen deze aan. De versterkers geven de pester het gevoel dat pesten leuk of grappig is.

4. Verdediger (meisje met cape)

Gelukkig zijn er ook verdedigers. Zij helpen het slachtoffer. Dat kan door tegen de pester te zeggen dat hij of zij moet ophouden, maar ook door bijvoorbeeld met het slachtoffer naar de meester of juf te gaan.

5. Buitenstaander (jongen met blauw shirt links)

Buitenstaanders weten meestal wel dat er gepest wordt, maar bemoeien zich er niet mee. Dit kan het slachtoffer het gevoel geven dat zij het niet zo erg vinden dat er gepest wordt.

6. Pester (jongen met rood shirt)

Pesters pesten omdat ze cool en stoer willen zijn. Pesten kan op verschillende manieren gedaan worden: fysiek (schoppen, slaan), verbaal (uitschelden), relationeel (roddelen), materieel (spullen kapot maken) en cyber pesten (online pesten).

Preventieve aanpak

Op Villa Nova vinden we het belangrijk dat ieder kind zich welkom voelt en zichzelf kan zijn. We geloven dat elke leerling uniek is, met eigen talenten en mogelijkheden, en dat het essentieel is om deze kwaliteiten te waarderen, terwijl we tegelijkertijd begrip tonen voor eventuele tekortkomingen. Veiligheid staat daarbij altijd centraal: onze leerlingen voelen zich thuis in de huiskamers, op school en op het schoolplein.

Om ervoor te zorgen dat deze veilige omgeving behouden blijft, voeren we jaarlijks een veiligheidsmonitor uit. Dit geeft ons waardevolle inzichten in hoe de leerlingen zich voelen binnen onze school. Wanneer nodig, grijpen we in en nemen we maatregelen om de veiligheid te verbeteren.

Inzet HiRO

In de klas werken we actief aan een veilig klimaat door de inzet van de HiRO-methode. Deze methode legt de nadruk op de volgende zeven belangrijke waarden: plezier, vertrouwen, samenwerken, respect, beheersing, weerbaarheid, discipline. Deze waarden bespreken we met de leerlingen en we maken er concrete groepsafspraken over. Vanuit de HiRO-methode worden er lessen gegeven en met de groep wordt geëvalueerd hoe het gaat.

Na elke vakantie doorloopt een groep bepaalde fasen in het proces van groepsvorming. De eerste weken aan het begin van het schooljaar worden de Gouden Weken genoemd. Deze weken gebruiken wij om het fundament neer te zetten voor een goede groepsvorming en een fijne sfeer. Na de kerstvakantie beginnen de Zilveren Weken. Deze weken gebruiken we om weer extra aandacht te besteden aan de dynamiek in de klas.

Daarnaast vinden er wekelijks klassenvergaderingen plaats, waar leerlingen de kans krijgen om onderwerpen die spelen in de groep te bespreken. Dit creëert niet alleen ruimte voor dialoog, maar versterkt ook het gevoel van betrokkenheid en gemeenschap. Minimaal drie keer per jaar is er een uitgebreid leergesprek waarin aandacht wordt besteed aan het welbevinden van de leerling in de groep.

Mediawijsheid

Een ander belangrijk onderdeel van ons onderwijsaanbod is de Week van de Mediawijsheid. Tijdens deze week besteden we extra aandacht aan veilig gedrag online. De leerlingen leren wat wel en niet gedeeld kan worden op het internet, hoe ze zich moeten gedragen in online interacties en wat ze kunnen doen wanneer ze zich in een onveilige situatie bevinden. Zo creëren we niet alleen een veilig schoolklimaat, maar bereiden we onze leerlingen ook voor op een bewuste en verantwoordelijke omgang met de digitale wereld.

Als er dan toch gepest wordt

Het kan voorkomen dat er ondanks preventieve maatregelen nog gepest wordt. Pesten gebeurt meestal stiekem en buiten het gezichtsveld van leerkrachten. Het is belangrijk dat dit door ouders, leerlingen of andere betrokkenen gemeld wordt bij de leerkracht. Bij pesten gaan wij over op de volgende aanpak.

Ondersteuning geven aan de gepeste leerling:

- De gepeste serieus nemen (aangeven dat je actie gaat ondernemen, bijvoorbeeld door het inzetten van een steungroep).
- Medeleven tonen, luisteren en vragen (hoe en door wie wordt er gepest).
- De pestsituatie(s) laten vertellen en vanuit verschillende invalshoeken samen bespreken.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.

De pester stoppen:

- In gesprek aangeven dat je het gedrag afkeurt. Zoeken naar de reden van het pesten.
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses laten aanbieden.
- Aangeven dat je verwacht dat de pester zich houdt aan de afspraken en omgangsregels zoals die afgesproken zijn. Ingaan op eventuele consequenties zoals binnenblijven of nablijven tot alle kinderen naar huis zijn, of consequenties die passen bij de aard van het pestgedrag.
- Tenslotte afspraken maken over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het eind van iedere week in een kort gesprek aan de orde. We waarderen nadrukkelijk positief gedrag.

Meelopers aanspreken:

- De meeloper zien wij als een passieve pester. Hij is medeplichtig. Blijft op afstand, doet niets om het pesten te stoppen. Hij neemt het niet op voor het slachtoffer. Hij lacht mee met de pester omdat hij bang is om zelf gepest te worden. Dit wordt bespreekbaar gemaakt in de groep. Informatie over pestgedrag valt niet onder “klikken”. De groep moet dit duidelijk ervaren. Wijs de groep nog eens op de omgangs- en gedragsregels.

Dossier aanleggen:

- De leerkracht maakt een verslag over de betreffende situatie en de gevolgde aanpak en plaatst dit in Parnassys.
- Ouders/verzorgers van de pester en de gepeste worden op de hoogte gebracht.

Consequenties en vervolgstappen als het pesten door blijft gaan

Als het pesten doorgaat, ondernemen we activiteiten waarbij alle vijf betrokken partijen (de gepeste, de pester, de meelopers, de leerkrachten en de ouders) betrokken worden.

Als eerste vervolgstap gaat de leerkracht in gesprek met de gepeste en de pester(s). Waar nodig worden er consequenties ingezet en excuses gemaakt. De leerkracht maakt afspraken met de betrokken leerlingen en noteert dit in Parnassys. Eventueel worden er afspraken gemaakt voor een vervolggesprek.

Als het pestgedrag blijft voortduren dan informeert de leerkracht de ouders van de pester en de gepeste evenals de onderwijsspecialist, de Intern Begeleider en de directeur. De leerkracht en onderwijsspecialist maken samen met de betrokken leerlingen een plan om het pestgedrag te stoppen. Er vindt een gesprek plaats met de betrokken ouders over het gemaakte plan. De Intern Begeleider en de directeur worden op de hoogte gesteld.

Onderdeel van het plan kan zijn het inzetten van de onderwijsspecialist of om een steungroep te vormen. In deze groep zitten meerdere leerlingen die een verandering in gang kunnen zetten. Er wordt een beroep gedaan op de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het welbevinden van iedereen. De inhoud van het plan is altijd maatwerk.

Als het pesten na uitvoering van dit plan nog niet is gestopt, dan meldt de leerkracht dit aan de directeur en Intern Begeleider. De leerkracht kan daarbij een overzicht geven van de data van de gebeurtenissen en de inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken. In overleg worden de vervolgstappen besproken. De Intern Begeleider en onderwijsspecialist onderzoeken of de betrokken leerlingen baat hebben bij het inzetten van externe hulp, zoals schoolmaatschappelijk werk of een externe training gericht op gedragsverandering. Mocht dat wenselijk zijn, dan gaan de Intern Begeleider en/of de onderwijsspecialist en de leerkracht in gesprek met de betrokken ouders. Gemaakte afspraken worden vastgelegd in Parnassys.

Daar waar de fysieke veiligheid van leerlingen of medewerkers in het geding komt, als de externe hulp niet het gewenste resultaat geeft of als ouders deze hulp weigeren, treedt het protocol ‘schorsen en verwijderen’ vanuit Stichting OOK in werking (zie bijlage 1). De directeur gaat dan in gesprek met de ouders en de leerling wordt hierbij betrokken. Afspraken worden vastgelegd in Parnassys en ondertekend door ouders.

Samenvatting vervolgstappen

Gedrag	Consequentie	Verantwoordelijke
Eenmalig geconstateerd pestgedrag	Ondersteuning geven aan gepeste leerling. Stopgesprek met pester, afspraken maken over omgangsregels. Ingaan op eventuele consequenties en excuses maken. Meelopers aanspreken.	Leerkracht
Pesten blijft doorgaan	Gesprek met ouders over pesten en afspraken maken. Inzet onderwijsspecialist: plan maken of steungroepaanpak Dossieropbouw	Leerkracht / onderwijsspecialist
Pesten stopt niet na plan van aanpak	Betrokkenheid van ouders, leerlingen, leerkracht onderwijsspecialist, Intern Begeleider en directeur. Mogelijk inzet externe hulp vanuit SMW, externe training gericht op gedragsverandering of start met protocol ‘schorsen en verwijderen’.	Leerkracht, onderwijsspecialist, intern begeleider, directeur
Negatief gedrag blijft gehandhaafd, het pesten stopt niet. Onveilige situatie in de school	Protocol ‘schorsen en verwijderen’ treedt in werking	Directie